

Afacerea a devenit atât de neplăcută, cum am dis, încât însuși ministrul-președinte unguresc a alergat în persoană la Viena înaintea monarhului, apoi la Goluchowsky pentru a da explicații, luând în același timp înțelegere și cu secțiunea pentru presă din ministerul de externe, că în ce chip s'ar pute împăca divergențele.

Asta înseamnă o umilire puțin măgulitoare pentru „teribilul“ ministru-președinte unguresc.

„Reichswehr“ scriind de nou despre acest incident, dice între altele, că nu e mirare decât acum, — când Ungaria și-a creat industria proprie cu ajutorul capitalurilor austriace, ăr Austria a devenit tributară clasei proprietarilor maghiari — în populațiunea Austriei se manifestă tot mai mult opiniuni contra Ungariei. Situațiunea o privim și noi ca foarte serioasă și periculoasă — decât „Maghiarii nici-odată nu vor vota o cotă atât de urcată“.

„Vaterland“ dice, că e demn de compătimit acel ministru-președinte, în a cărui absență organul lui de căpetenie a pute urdi astfel de comploturi. Situația lui Bánffy însă este cu mult mai de plâns. Tiszaiștii, cari domnesc la toa guvernamentală, ar fi urdit acest complot și în prezența lui. Apoi ce fel de guvern este acela, sub conducerea căruia se cutază a face astfel de lucruri contra altui guvern? În fine dice foia vieneză, că scopul guvernului unguresc prin acest „hecz“ este de a provoca criza ministerială în Austria, ăr prin aceasta, a-se libera cat se pote de unele promisiuni făcute în cestiunea pactului.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Noemvre.

„Poll. Corr.“ află din Petersburg, că Rusia nu va consimți, decât în cas de o extremă necesitate, la întrunirea unui congres europen pentru regularea cestiunii Orientului. Rusia consideră întrunirea unui astfel de congres, ca primejdiosă pentru pacea Europei și întregitatea Turciei. Cabinetul rusesc preferă, ca puterile să lucreze cum au făcut și până acum, însărcinând pe ambasadorii lor să silască pe Sultan de-a primi proiectele de reforme stabilite de marile puteri.

Foia engleză „Daily News“ scrie, că la toate porturile rusești din Marea-Negră, au sosit ordine dela admiralitatea rusescă să stea gata în ori-ce moment, ca la casa de chiamare marina rusescă să se concentreze în Sebastopol. Soirea acesta a produs senzația pretutindeni, comentându-se, ca o mobilizare din partea Rusiei în vederea unei apropiate incurcături în Balcani.

Foia parisiiană „Eclair“ anunță, că între Menelik și Italia s'a încheiat deja pacea. Condițiunile ar fi foarte favorabile

pentru Menelik, care a primit satisfacția pe întrégă linia.

Un distins politic german a avut în Friedrichsruh o convorbire cu Bismark asupra descoperirilor sale. Bismark a dis cu această ocaziune, că visita Țarului în Berlin a potențat nespuse de tare nervositatea Rușilor. Franca credea, că în ori-ce împrejurări pote conta pe spriginul Rusiei, și el soia bine, că desvelirile lui vor influența în mod deprimător. În lucru a avut rol și intervenirea Engliterei, care a făcut, ca convenția neutrală dintre Rusia și Germania dela 1890, să fiă reînviată. Impresiunile dela Boroslo și serbările franceze au făcut ăre-care deprimare în Germania; această convenia dispozițiilor Engliterei. Acum stau în plan cestiunile Orientului și mai ales a Egiptului, și de aceea Englitera are lipsă de Germania. Bismark și-a exprimat părerea, că diplomația engleză va desvolta toate puterile, ca să-și asigure amicitia Germaniei.

Sturdza despre cestiunea orientală.

„Neue Freie Presse“ din Viena spune, că ministrul-președinte român dl Dimitrie Sturdza s'a pronunțat în modul următor despre cestiunea orientală către un diplomat din Austria:

Actualul sistem de guvernare din Turcia va căde nu peste mult, dăr nu se pote aștepta o cădere repentină, fiindcă deocamdată acesta nu este în interesul Europei. Puterile nu sunt pregătite pentru o astfel de eventualitate, din care cauză fac tot posibilul unei amânări.

Numai două dintre puteri se par încă-va pregătite: Anglia, care vră să-și apere pozițiunea în marea Mediterană, dăr tot-odată voește să-și oblescă drumul și spre India, ăr în același timp în Auglia se arată adevărate simpatii față cu locuitorii creștini din Turcia.

A doua putere este Rusia, al cărei scop e de a pune sub dominația ei Mediterana și Adriatică, apoi toate poporele de religia vechiă. O parte din aceste popore portă ou multă nerăbdare jugul turcesc și mereu caută să și-l scuture. Mai ales în Macedonia se manifestă acesta; ivirea necontentită a bandelor din Macedonia nu se pote atribui, decât veciniceii agitațiuni.

Acea parte a populațiunii din Macedonia, care nu e dușmană Turcoilor și care formeză în această provincie elementele ordinii și siguranței, sunt Românii macedonenți. Europa ar trebui să se rădime pe acest element din punct de vedere al întăririi pe-o cale mai bună a raporturilor otomane, fiindcă cu ajutorul acestui pacinic popor s'ar pute realiza în Macedonia astfel de reforme, cari deocamdată ar asigura pacea.

Le am scris acestea drept școlă și cinosură pentru viitorii aspiranți de deput, ca să vadă și scie cu ce adversari exacerbati vor avé de a lupta, — și că decât aspiră și doresc a fi aleși de popor — nu de guvern — să ia măsurii de timpuriu, ca să atragă asupra lor atențiunea poporului, arătându-se și fiind cu el compătimitori, drepti și apărători, nu cum au fost până acum o sumă de preoți, protopopi și D-ni advocați, cari l'au stors cum storoce economă cea bună lămăia, uitând că „summus jus, summa injuria“. Mai lăsați ceva din dreptate D-lor și fiți siguri, că poporul nostru ve va alege și pe Voi odată, de două-trei ori, cum a probat alegându-mă atunci pe mine și pe Dr. Ioan Major din Timpăhaza în Teușiu și al cărui nume încă il împărțise comisiunea în 7 Dr. ne-Dr. Major și Maier; Vă va alege în butul tuturor celor ce se tem de corupțiune, și vă îndemână și mână la alegeri, acum când nu se mai fac alegeri, ci denumiri.

Și acum cu voia stimaților lectori să vedem, cine a fost Kiminya-Kemény.

(Va urma).

Europa astfel și-ar câștiga timp pentru a-și orea baza unei formațiuni ulterioare.

La toată întâmplarea România este mult interesată față de ordinea viitoare a locuitorilor din Turcia, fiă ea unul din cei mai apropiați vecini, fiă ea se portă ou sinceră simpatie față de coreligionarii săi, ca și față de populațiunile creștine într'o formă.

Noua acțiune a lui Goluchowsky în Balcani.

Din Viena primesce „Alkotmány“ o scrisore foarte importantă asupra acțiunii contelui Goluchowsky în Peninsula-Balcanică.

Scrisorea începe prin a spune, că în cercurile diplomației din Viena este răspândită soirea, că tripla alianță a primit o strașnică lovitură prin căsătoria prințului moștenitor italian cu princessa Elena, fiica lui Nichita din Muntenegru.

Pentru a face să se pricépa lucrul acesta, scrisorea amintesc aspirațiunile poporelor din Balcani. În complicațiile politice dintre Dunăre și Adria, la locul prim stă Muntenegru, care în Peninsula-Balcanică joca același rol, ca și odinioară Piemontul în Italia. Principele Nichita sémână foarte mult, cel puțin în privința morală, ou Victor Emanuel. Căsătoria prințului de Neapol cu fiica celui dintâu, va face să se valideze în viitorul apropiat politica muntenegrenă. Prințul de Neapol nu este amicul triplei alianțe, și va sprigini Muntenegru în aspirațiunile sale față de Austro-Ungaria. Cu alte cuvinte, se va realiza ideia Serbiei-mari sub dinastia Petrovicilor contra dinastiei-Obrenovicilor.

Cu acesta stă în legătură călătoria ce-o va face regele Serbiei la Roma. Tronul regelui sêrbesc este amenințat. Pericolul acesta vră să-l delature regele Alexandru prin o înțelegere între cele două dinastii sêrbesci. Combinațiunea acesta ar culmina în ideia, ca regele Serbiei să ia în căsătorie pe fiica mai tinără a principelui Nichita, la ceea de Nichita nu se prea invoesece, fiindcă în urma unei astfel de căsătorii, s'ar urca mult acțiunile regelui sêrbesc în cestiunea Serbiei-mari.

În interesul Austro-Ungariei este, ca să aibă influență asupra poporului sêrbesc. Pe calea acesta i-ar succede monarchiei se abată un pericol din partea Slavilor dela miază-zi. Călătoria regelui Alexandru al Serbiei în România este considerată, ca o parte din acțiunea lui Goluchowsky în Balcani. Goluchowsky începe a simți necesitatea, ca monarchia austro-ungară să-și documenteze influența sa asupra poporelor slave-sêrbesci printr'o acțiune mai mare. Autoritatea Austro-Ungariei începe a scăde cu pași repeși atât în Germania, cât și în Orient. În Germania foile jidovesi („P. Lloyd“, „N. Fr. Pr.“ etc.) și-au pierdut creditul. Nime nu mai crede un cuvânt măcar din cele ce scriu aceste foi.

Partida liberală germană din Austria, a cădut. În locul ei se înalță curentul conservativ, care nu va mai sprigini partida liberală maghiară. Raporturile acestea nu inspiră nici-decum încredere față de noi în Germania.

În Orient lucrurile să judecă tot așa ca și în Germania. Cuvântul lui Lueger, că Budapesta ar trebui numită *Judapesta*, a făcut mare efect la Slavi, Sêrbii, Bulgarii, Românii vestesc pe față, că Maghiarii au ajuns cu totul în brațele Jidovilor, și că *Budapesta devine oraș internațional jidovesc, cu care poporele creștine nu pot să comunice*. În Orient „Jidauul“ și „Maghiarul“ începe a-se contopi în unul și același concept. Cine dice „Jidan“, înțelege „Maghiar“ — și dincontră.

Goluchowsky simte toate acestea. De aceea el voește să valideze poziția de putere mare a monarchiei în Orient.

SCIRILE ȚILEI.

— 4 (16) Noemvre.

Voce liberală despre alegeri. „Fővárosi Lapok“, diar, care în mare măsură stă sub influență jidovescă, face următorea cri-

tică zdrobitore asupra alegerilor dietale: „Trebuie să vedem o nimitore stricare a capabilității de judecată în publicul legislativ au fost scose o sumă de puteri probate și de caractere“. Vorbind apoi despre corupțiuni și călcarea de drept, dice: „Dietă viitoare va avé să judece asupra modalităților prin cari s'ar pute vindeca această bolă mare a națiunii maghiare. Dacă lucrurile vor merge astfel înainte, atunci peste 10—20 ani nu va fi în toată țera cerc electoral cinstit și nici în parlament nu vor mai fi decât forte puțin omeni cinstiți.“

—o—

Partidele unguresci după alegeri. În viitorul parlament unguresc raportul partidelor va fi următorul: guvernamental 287, kossuthiști 49, apponyiști 37, partida populară 20, ugroniști 7, afară de partide 10. Partida guvernamentală a câștigat 84 cururi, și anume: dela apponyiști 24, dela ugroniști 22, dela kossuthiști 18, dela cinddenți 20. — Amintim, că contele Ferdinand Zichy, conducătorul partidei populare, a cădut la Keoskemét față cu candidatul guvernamental Dr. Nagy Mihály.

—o—

Grația Țarului. Țarul Rusiei, la cerea văduvei Țarine, a permis ca marii duci Mihail și Alexandru Mihailovici, pe cari i-a esilat Țarul Alexandru III, să se potă reintorče în Rusia. Frații Mihail și Alexandru Mihailovici au fost esilați din cauza, că mare-ducele Mihail a luat de soție pe o fată din burghesime. Atunci Țarul, înainte de asta cu 3 ani, a esilat pe Mihail și pe fratele său, care, precum se vede, el a fost ca intermediator la acea căsătorie. De atunci mama marilor duci a mai rugat odată pe Țar pentru grațierea fiilor ei, dăr aceasta i-a respins cererea ou răscăla. Marea ducesă din cauza acesta de supărare și muri mai nainte, de a pute ajunge să vadă fiii săi érași în patriă.

—o—

Recolta viilor din est-an. Colectarea viilor s'a sfinșit demult în toate părțile țerei, și deja se soie și rezultatul, care nu pe departe nu corespunde așteptărilor. Anul vară înainte de nenumeratele furtuni și grindină, viile promiteau, o recoltă de două ori mai bună, ca anul trecut, dăr e finșat că în est-an n'a fost nici pe jumătate atâtă. În Ungaria recolta viilor după jugăr catastral se evalnează la 5—15 hectolitri vin, ăr în Ardeal la 10—16 hectolitri. Mustul nu conține decât numai 8—10 grade zahăr după proba lui Wagner. În Ungaria, în Ardeal însă e ceva mai mult, 8—12 grade. Un réu este éraš, că ope când strugurii înainte de cules a putre, vinul nu se pote ține mulți ani. În Ardeal se vinde hectolitru de vin ou 14—16 fl., pe când în Ungaria abia se pote vinde ou 7—9 fl. Vin roșu e foarte puțin și de aceea un hectolitru costă 28—30 fl.

—o—

Societatea Academia ortodoxă din Ceaușu s'a constituit în adunarea generală din 5 Noemvre st. n. a. c. astfel: Președinte: Atanasie German; Secretar I: Ștefan Ștefanovici; Secretar II: George Ciocă. Secția literar-retorică: Pres. și vicepres. I: Ioan Tonigariu; Adlat I. și bibliotecar: Vasilie Iftodi; Adlat II. și econom Octavian Isopesul. Secția musicală: Pres. și vice-pres. II: Dionisie Ursulean; Adlat I. și casar: George Prelici; Adlat II. controlor: Ilarion Verence; În comisia de vădătore: Nico Cotlarciuc, Epaminonda Băcance și Ioan Grigoras.

—o—

Prețul cerealelor. Pe toate piețele de lume prețul cerealelor de un timp înainte a început a se uroa. La acesta a dat un piața din New-York, unde de vre-o 4—5 zile prețul cerealelor s'a urcat foarte mult. Pe piața Parisului prețul grăului s'a urcat cu un franc, în Berlin s'a urcat la mărci, în Viena timp de 8 zile s'a urcat cu 15—20 or. mai mult, în Pesta timp de o săptămână grăul s'a urcat cu 43 sęcara 26, ovėsul ou 22 or., cucuraușul 15 și rapița ou 70 or. mai mult.

—o—

trop — Curator — primar la biserica din Lipoveni în Alba-Iulia din a cărei casă și fonduri Popa Gusti păpase 4200 fl. m. c., după ce se făc inventariu și nu se predețe averea, ornatele și alte scule de aur și argint ale St. bisericii, — am pretins, și membrii Cometului au încuviințat, ca cheile bisericeii să fiă la mine, de unde să le ia clisierul, ca să deschidă biserica, când i-a fi lipsă de vre-un serviciu, lucru la care Popa Gusti nu s'a învoit, ăr eu fără învoirea Sântiei Sale am luat cheile la mine. — Adversarii mei și ai noștrii au sciut exploata acesta, făcend Popa Gusti arătare la magistrat, că eu l'am împiedecat dela îndeplinirea serviciului bisericesc și am comis o crimă, ce e de a-se pedepsi după ăre care ș. Făcend magistratul arătare la presidiul înaltei diete, comisiunea verificătore a respins alegerea, escriind altă alegere, care până să se facă, s'a încheiat și îndeplinit și ancheta luării cheilor, din care s'a vădut, că nu am fost așa de violent, ca să împiedec pe preot dela oficierea alor sale și așa numai pe finitul acelei diete fui verificat și am intrat astăzi, ca să eșim cu toții mâne pote pentru tot deuna? — ceea-ce încă tot nu cred.

Invitare la petrecere. Dama române Timișoara aranjiază petrecere de dans la Noemvre 1896, în sala dela „Fabriks-” în favorul copiilor săraci dela școlele din Timișoara. Pentru comitetul organizator: *Maria Putici*, presidentă. *Nico Gherdan*, secretar. Oferte și suprasoliciți se primesc cu mulțumită la adresa d-nei Maria Gherdan (Fabrio, Tigergasse 5) și se vor cita pe cale jurnalistică. Dama sunt rugate a se prezenta în toată cât mai simple.

„Deșteptarea lui Rozsa Sándor“

Sub titlul acesta, organul partidei centrale catolice publică o satiră în formă de dramă, apropo de alegeri.

E cunoscut, că Rozsa Sándor era cel vestit bandit din Ungaria. Drama descrie o vorbă ne arată, cum br. *Banffy* a luat alianță cu spiritul lui *Rozsa Sándor* și îl rogă pe acesta să-i organizeze și să îndeplineze pe președinții comisiunilor electorale. Rozsa Sándor le dă lecții și ei prezintă atât de grozav, încât — după ce a vădit că *Rozsa Sándor* e desperat, că el și elevii *l'au întrecut*. De aceea, într-o discuțiune el cere să reintre în moment de bucurie și feliicită pe colegii săi *Rinaldi*, *Fra-Diavolo* și alți asemenea diavoli, că n'au asistat la alegerile marțiale dela 1896, pentru-că ar trebui să se prezente și ei, vedându-se întrecuți în meșterii lor de oameni br. *Banffy*!

În scena din urmă *Banffy* primește nou pe distinsul său conațional și-l întreabă cu ce să-i mulțumescă pentru ajutorul, ce i-a dat acesta la alegeri?

Banffy îi oferă a-l face membru în magnaților.

Dér banditul nu vrea, și dăce ministru-i: *„Ai bine fă-mă ministru de justiție.“*

Banffy: Și pentru-ce toamai ministru de justiție?

Rozsa Sándor: Ca să pot spândura 3/4 banda mea de funcționari!!!!..

Din acest specimen de limbaj opozițional-maghiar, se poate prevedea cam ce vor urma luptele politice-maghiare și afară de parlament!

Procesul Mehadicanilor.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Caransebeș 12 Nov. 1896.

Apararea avocatului Brediceanu.

Onorat tribunal! Am audiat acusa, am vădit propunerea finală a procurorului pentru sentință! Am audiat-o! Pedepsă grea d-l procuror în contra cetățenilor, cari au pe banca acușatorilor. Osîndirea acușatorilor ar fi finea tragediei dela Mehadica; dar ar fi echoul la șuerăturile glîntelor, care sunt la ultima suspinare a celor uciși, și la suferințele celor răniți, ușurare și vindecarea celor schilaviți și mîngăere la familiile celor rămași orfan. Trist și înfrunțat! Tot acestea simțiri ne string inițial și acuma ca și cum ni-au strins-o primă mînă despre impușcaturile din Mehadica, și căci trist și îngrozitor e, când acea a-mă, care are mențiunea să soutească viața cetățenilor — acea acușă ne stinge viața și îngrozitor, ca acuma acușății cu care grea se espieze impușcarea fraților lor.

Acușății acușăți să fi atari resvrătorii, și cu puterea, cu forța au voit să siléscă autoritatea publică a-le face pe voie și nu să respingerea îndreptățită au scos plumb din puștile gendarmilor! Acușății acușăți și uitat într-o atîta de datorințele lor de cetățeni, — aceștia, despre cari însuși procurorul lor, *George Urechiatu*, — cu care sunt omeni buni și nu sunt în stare a se opune autorității publice, dér înaintea istoria acestor foști granicieri, cari brațele și sângele lor au apărât țera, țara și înaintea — și cu autorității din țara lor proprii au fost totdeauna model de onoare, supunere, ascultare și disciplina. Din din acest popor în relațiunile de adevăr să fi perit, ce'n sânge i-s'a prefăcut; și cu ilul asculta cu supunere de tată, și cu il superior în rang militar; ei și schimbat firea și din cei mai adioți și adioți autorității publice, să devină resvrători, violenți, turbulenți, cari cu forța și siléscă autorității, ca să le facă să se poată explica acest secret? și să poată să fi cauza acestei schimbări?

Las' acosta să o desvlească istoria. Din parte-mi însă susțin, ca adevăr neresturnabil, că tot-deuna, când să conturbă liniștea publică, e frîntă legătura, care trebuie să se bazeze pe stima și respectarea dreptului între autoritatea publică și între popor. Dér la frîngerea acestei legături nu este numai și tot-deuna numai poporul de vină. Domnul procuror însă așa cugetă, așa rezonază, căci el dăce: gendarmii au pus-o în popor, ergo poporul e turbulent, călcător de lege. Fapta gendarmilor și afirmativa forță a poporului nu sunt indispensabile una de alta. Gendarmii au putut pușca omenii, fără ca poporul să fi comis vre-o violență — și omenii au putut comite crima, care li-se impută, fără ca gendarmii să pușce în popor.

Și ca mai ușor să pôtă da acușei ridicată aparența temeinice, aglomerăză D-l procuror câte toate, bune-rele și să feresce să concretizeze crima și momentele ei. Nu ne spune, care autoritate a fost silită, în ce să cuprinde sila, și cum a făcut-o? De așî urma și eu esemplul D-lui procuror; s'ar pără, că așî voi să ascund vinovăția acușăților cu turburarea cauzei. Dér eu oșt și cer lumină, fiind-că sunt convins de nevinovăția lor. Nu sunt pe banca acușăților alții, decât omenii din popor. Procedura gendarmilor nu cade în cadrul acestui proces; ei își au forul lor separat; în acest proces avem să limpeșim numai, ce au făcut acușății? Ce vină li se bagă, ce silă au au făcut ei autorității, ce amenințare periculoasă, imediată, gravă și neresturnabilă? căci pe ei voiți să-i judecați, și numai atunci il ve-ți pute osândi, decât veți fi convins prin dovezi, că au comis sila pretinsă de §. 163 și 168 ai codicelui criminal. Dacă D-l procuror nu a concretizat autoritatea publică atacată, forța, amenințarea periculoasă trebuie să caut eu pas de pas, combatând toate cele duse de D-l procuror, ba și acelea, cari s'au vînturat în decursul pertractării, și pe cari D-l procuror le-a trecut cu vederea.

Mai înainte de a trece în detaliu în materia acestui proces, voesc să reflectez în general la valoarea mărturisirei gendarmilor, a scriitorului *Scheidl* și a solgăbirului *D'Elveaux*. Inductura, praca criminală — exprimată în mai multe rânduri, în decisiunile înaltei Curie — înclină hotărît spre a declara de suspectă și nedemă de tot credemântul mărturisirea aceluși ofician, care făcîndă într-o cauză, în care e interesat, și e factor activ ori pasiv. Și eri m'am rugat să nu admiteți pe aceluși ofician la jurământ dér cererea mea nu s'a luat în considerare. Cu tot respectul, ce trebuie să-l am pentru hotărîrea On. Tribunal, și cu această ocașine trebuie să-mi susțin excepțiunea de defectuositate a numiilor martori, cari ei însiși au recunoscut, că au fost factori în această cauză și responsabilitatea, care cade asupra lor, il descalifică ca martori, fiind interesați și conduși de interes contrar acușăților, bine știind Domnia lor, că aruncând vina pe acușăți, voesc a-se apăla pe sine însiși (citațiunii din decisiunile curiale). Acesta învață și manualul de procedură, care se dă în mîna studenților de drept. Și până când avem de trei ori mai mulți martori nescepționabili, neinteresați, martori din alte comune, cari au venit pentru alt scop la Mehadica în acea zi nefastă, până atunci oficianții și gendarmii interesați nu pot trage în cumpănă nimic.

Să intrăm în detaliuri: d-l procuror începe cu hotărîrea comitetului în chestiunea ocupațiunilor din islașele comunale. D-sa susține, că această hotărîre este deobligătoare pentru ocupanți și autoritatea administrativă a avut drept a măsura ocupațiunile în mod oficios, eventual a se folosi de puterea oficioasă pentru executarea decisiunii comitatens.

Tare se înșală d-l procuror, și se vede, că mai mult decât i s'a comunicat unilateral în această materie, nu soie, apoi il voiu spune eu, care am luat parte la aducerea acelor hotărîri comitatense. Comitatul a decis, ce a decis, în privința ocupațiunilor pentru sine, respective pentru comune, a căror interes le reprezintă față de singuracii ocupanți; ocupanții nu sunt datori și nici nu pot fi constrinși pe calea administrativă a-se supune acolora, și a-le împlini, căci comitatul, comuna, e parte privată, actore, ér ocupantul inct; și unul altuia prin decis, determinare unilaterală nu pôte impune pretensiunea sa, ci în caz de neînțelegere, judele comitent trebuie să decidă între comună și ocupant.

Avînd decî poporul drept a nu primi decisiul comitatului, și neavînd drept autoritatea administrativă pe cale oficioasă a impune omenilor — ori-ce iritațiune, indignațiune s'a născut din acest motiv — dreptul și legea fiind pe partea omenilor — numai pe organele administrative pôte osăde vina și responsabilitatea pentru neîndeștulirea poporului.

Cu așa preluții neesate își introduce d-l procuror acusa, apoi trece la incidentul bagatel cu oșariul *Ivanovschi*, care ne enaréză faptul, cu o naivitate nevinovată. Dér d-l procuror în lipsă de material mai bun se acoșă și de acest oas, în care de altmîntrelea, după recunoșcerea primarului, tot omenii au avut drept, căci arătându-i-se primarului, că competența oșeriului e pusă în preliminaru, a sistat încassarea după număr.

D-l procuror se opresce și la călătoria prin comună a conducătorului cărții funduare, *Pongracz*, deși mai bine făcea, decât lăsa neamintit acest oas, lipsit de ori-ce serioșitate. Oficiantul public, când e în funcțiune oficioasă reprezintă statul, puterea statului, și ca să pôtă fi vorba de reprezentantul acestuia, el trebuie să fi energic, serios și resolus. Tôte acestea au lipsit d-lui *Pongracz*. Ér lipsese acestea personale ale lui nu pot suplini acea amenințare cu comiterea unei crime seu delict, ce legea pretinde, ca să putem aplica §§ 163 și 168.

Și *Scheidl*, scriitorul notarului — vice-notar n'a fost de când e — e silît să facă arătare despre revoltă, dăce d-l procuror continuă acusa. Într'adever acest *Scheidl*, cu arătarea sa făcută pe o sdrîntă de hărții, mîngiată cu câte toate, a născocit revolta.

Notarul, cu ușurință neertată, notifică revolta din capul și scara-bara lui *Scheidl*, fără ca să eșă în fața locului, și fără ca să se convingă, ce fapte neertate au obvenit în Mehadica; alarméză gendarmii, fibiriu, solgăbiriu. Toți o iau spre Mehadica, și care cum vine, face gonă după omenii pacifioși care-și la tréba sa, îi închid, îi pun cu capetele la zid, îi păzesc, ca să nu se uite unul la altul. ntă într'adever un fapt revoltător și nelegal.

Pe basa definițiunei, eșite din capul unui nesocotit, pe baza acestei false definițiuni se alarméză autoritățile publice, și se răpesc libertatea cetățenilor. Autoritățile publice nu întrebă de fapte concrete; poporul și comuna au fost aflate în cea mai completă linișce — nici urmă de revoltă, și totuși omenii se închid. *Scheidl* și notarul și toți, cari nu se pricep la definițiuni, spună faptele întemplate, și nu se ducă pe alții.

Scheidl vorbeșce în arătarea sa cătră notar, despre popor: „Boii de ei nu s'au putut orienta din preliminaru“. Apoi cu boii să face revoltă, ca să se închidă și ucidă omeni? Acestă despectare a cetățenilor din partea unui soitoras și primirea de basă a unui astfel de depositor pamflet la înșcenarea persecuțiunei grave, caracteriséză pe factorul, care rupe legătura neesară pentru susținerea ordinii publice între popor și autoritatea publică.

Până aici nici vorbă de forță și amenințare periculoasă, prescise în § 167 al codicelui criminal.

(Va urma.)

Din Bucovina.

Despre portul preoțesc.

(Fine.)

Preoții occidentali n'au permisune anume, ca să umble civil. Numai la noi în Bucovina își permit unii acest lux, cei bătrâni și cei tineri numai în reverenți umblă, pe când cei în doi perî îndatinéză a umbla și civil. Dér acesta numai la noi, în alt loc nu așî. Ei umblă în blană de oiă, căci nu s'au înrădăcinat înoă bine, cu timpul îi ve vedé numai în reverenți — tot așa ca'n Italia și Spania, unde au pămînt și-l lucră în reverență. Prin satele din apropierea Romei preoții catolici lucră la câmp, ba dela Frascati, cale de câte-va ore de Roma, preoții aduc pui de găină, struguri și smochine cardinalilor să se indulcéscă. I-a vîdut pe unul său altul civil prin Cernăuți seu pôte și'n orașele din provinciă — seu pôte și pe la boi, dér acesta nu permite a face conclusiune, că preoții latinî apar civil în public și de ce nu și ai noștri? Preoții italieni lucră mai ceva, decât ai noștri la câmp și prin grădine și lucră în reverență, arătînd poporului cum se lucră — ei probéză, că nu sunt bondari și că numai albinele să lucre. A sta în carul cu bostani, în vîrfu carului cu snopi, nu este așa de supărăcios, ci mai mult te dore inima când veđi, că bietul popă se trage la gospodăria, dér n'are cu ce plăti un servitor. Mai supărăcios însă este, când cine-va cară lemne dela pădure spre a face gheșeft, seu cară butucii la ferestreu!

A lucra nu-i rușine — de-ai avé cu

ce — dér posnă, că n'ai ou ce, nici în ce

Nr. 73 al „G. B.“ vorbeșce apoi ou Pidalionul. Și fiind-că Pidalionul opresce straiete de mătase — crede d-l D. că Pidalionul n'ar avé nimic contra hainelor civile. Adevărul însă pare a fi acesta: Bătrânul Pidalion glășuesce, că clericii să nu se îmbrace în haine nepotrivite și de mult preț și de mătase, ci se întrebuinteze haine obișnuite clericilor. Așa așîm, că can. 27 al Sinodului VI Ecum. dăce: „nimenea din cei ce se numără în cler să nu se îmbrace în haină neconvenită, nici în cetate petrecînd, nici în cale mergînd, ci se întrebuinteze îmbrăcămintele cele acum obișnuite celor ce se numără în cler, ér, deoă vre-unul ar face una ca acosta, pe o săptămână să se afuriséscă“. Ér tălcuirea acestui canon după Pidalion este: „Clericii și cei ierosiți se cuvine a fi cuernioși și după chipul cel din afară, pentru-că Dumneșcu ou adevărat vede 'n inimă, ér omenii privesc la starea cea dinafară a trupului după ceea ce este scris: omul vede 'n față, ér Dumneșcu vede 'n inimă. — Drept aceea, din cele dinafară chibzuesc și aședarea cea din lăuntru a inimei. Pentru acosta și canonul acesta poruncuesce, că nici un cleric să nu pörte haine nepotrivite epangelucei sale, adecă de mult preț și de mătase seu și ostășesoi, nici în cetate aflându-se nici în călătoria, ci se întrebuinteze hainele celor obișnuite clericilor, adecă cucernice și umilite. Ér care ar face din potrivă să se afuriséscă pe o săptămână.

Așa sună canonul și tălcuirea lui! Decî nu încape nici o pledoare pentru haine civile. Ér, decât totu-și ar dori unul seu altul haine civile, atunci să soie, că nu este chemat pentru tagma preoțesă, voină a-se îmbrăca cu haine nepotrivite epangelucei sale. Ori ce schimbare în port ar fi o inovațiune, care ar da ansă la subminarea ortodoxismului.

Când preoții nu vor mai ține cu sântenia la haina preoțesă, ci le va fi permis a-se îmbrăca după modă și sport ca ghișgherli, vîntători, pescari, gêmbaș de cai, acoperindu-și corpul cu diferite colori — atunci vor fi inboldiți de pasiune de-așî tunde și baba după modă, o vor rade-o și la urmă vor cere de-a se însura de-a doua și a treia-ora și atunci s'a sfirșit și cu ortodoxismul din această țéră! Comisiunea menționată însă va cunósce adevărul și pôte s'a și convins deja, că bine spune

Călătorescu.

ULTIME SCIRI.

Paris, 15 Noemvre. Diarul „Figaro“ spune, că Franția n'are nici un amestec în campania, ce s'a întreprins în diaristica esternă cu scop de a face posibilă apropierea între Franția și Germania pe basa neutralizării Alsaciei-Lotaringiei.

DIVERSE.

Unde duce pe om avariția? În suburbiul Parisului, Courbevoie, muri de fôme mai dîlele trecute o femeia, care avea anual un venit curat de 5000 fl. Femeia acosta se numea Couillard și era de 86 de ani. Într-o zi omenilor, cari mai locuiau în casele acelea ou bătrâna femeia, le părî lucru curios, că ce ar fi cauza de nu o mai vedé și din partea, unde își avea ea odaia se simțea un miros greu; despre acest lucru locuitorii acelei case au făcut cunoscut fratelui ei, care locuesce în Paris. Acesta a intrat cu poliția în odaia bătrânei. Pe bătrâna Couillard au aflat'o mörta într'un pat vechiu și simplu. În urma unei cercetări medicale s'a adevărit, că bătrâna femeia pe lângă totă avuția ei așa mare, a murit de fôme. Hărțile și alte obiecte de valoare le-a ascuns femeia, încât nici până astăzi nu s'au aflat.

Proprietar: **Dr. Aurel Murașianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Noemvre 1896.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from Vienna.

Cursul pietei Braşov.

Din 13 Noemvre 1896.

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities from Braşov.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potă face și reino ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonază din nou, se binevoiască a scrie adresa āmurit și să arate și posta ultimă. Administrat. „Gaz. Trans.“

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratōre etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Braşov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișora și în Alba-Julia: la D-I I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreștie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului „MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,37-100

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ la 5 cr. se potă cumpăra în librăria Nicolae Ciureu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Table of train schedules for the Budapest-Predeal line, including stations like Viena, Budapesta, Szolnok, and Braşov.

Table of train schedules for other lines including Ghiriş-Turda, Copşa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraş, Simeria (Piski)-Hunedóra, Braşov-Zărneşti, Mureş-Ludoş-Bistriţa, and Arad-Timişóra.

Table of train schedules for the Cucerdea-Oşorhelu-Regh.-săsesc. line.

Table of train schedules for the Sibiu-Cisnădie and Sighișora-Odorhelu-săcuesc. lines.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză orele de nōpte.